

**ŠUMSKOGOSPODARSKA OSNOVA
(SKRAĆENA VERZIJA)
ZA
„KUPREŠKO“ ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE
Period važnosti 01.01.2005. do 31.12.2014.godine**

Kupres, 2006.godine

1. OPĆI PODACI O ŠUMSKOGOSPODARSKOM PODRUČJU

1.1. Povijest područja, zemljopisni položaj i granice područja

«Kupreško» ŠGP je formirano 1961 godine Odlukom Izvršnog Vijeća NR BiH (Sl. list NR BiH br. 31/61) i predstavlja jedno od 6 područja kojima gospodari JP «Hercegbosanske šume» d.o.o. Kupres (u daljem tekstu «HB šume»). Gospodarenja ovim područjem je organizirano putem organizacione jedinice Šumarija «Kupres» u sastavu «HB šuma».

«Kupreško» ŠGP je izrazito planinsko područje, locirano na jugoistočnom dijelu BiH između 17° 05' do 17° 28' istočne geografske dužine i 43° 06' do 44° 04' sjeverne geografske širine, čiji središnji dio čine kraška polja Kupreško i Vukovsko, oivičena planinskim kompleksima Cincara, Vitoroge, Vučjaka, Ravašnice, Raduše i Ljubuše. Najniža točka područja 1.102 m.n.v. je na mostu preko Prusačke rijeke, a najviša je Malovan sa 1.826 m.n.v. Visinski dijapazon područja je 724 m. Sjevernu granicu područja čini entitetska crta razgraničenja koja polazi sa kote 1554 zv. Veliki kuk prema istoku, sa blagim otklonom na jug, preko kote 1499, pa 250 m. južno od Velikog Kuruzeba, preko Čemalića na Milišiće, pa blago povijajući ka sjeveru na kotu 1384 zv. Vranokrek, odakle nastavlja istim pravcem do sredokraće između Javoroka i Javorova poda. Nadalje granica skreće na jug, slijedeći općinsku granicu Kupres i općina Bugojno, Gornji Vakuf-Uskoplje, Prozor-Rama i Tomislavgrad. Cijelom južnom stranom granica slijedi općinsku granicu sa općinom Livno i zapadnom sa općinom Glamoč. Prema šumarskoj prostornoj podjeli «Kupreško» ŠGP graniči sa slijedećim ŠGP-ima, na sjeveru «Mosor», na istoku «Gornje Vrbasko», «Srednje Neretvansko» i «Tomislavgradsko», na jugu «Livanjsko» i na zapadu «Glamočko».

1.2. Privredne karakteristike

Ukupna površina općine Kupres iznosi 572,46 km² od čega 26.843,4 ha, ili 46,9% otpada na «Kupreško» ŠGP i 30.402,6 ha, ili 53,1% na poljoprivredna zemljišta, javne površine i šume u građanskom vlasništvu. U Šumariji Kupres i ostalim organizacionim jedinicama ŠGD «Hercegbosanske šume» uposlono je 110 stalnih uposlenika sa područja općine Kupres ili 15% od ukupno uposlenih na području općine Kupres.

1.3. Orografske, hidrografske, geološko-pedološke, klimatske i vegetacijske karakteristike

Osim manjeg sjeveroistočnog dijela područja izražene konfiguracije, oštih grebena i strmih uvala, gdje prevladavaju silikatni supstrati, sav ostali dio područja leži na dolomitima i krečnjacima sa karakterističnim izrazito vrtačastim središnjim i okolnim blago valovitim planinskim dijelom, razvučenih grebena, uzvisina i uvala. U hidrografskom pogledu ovo područje spada u red najnerazvijenijih. Osim nekoliko pretežno sezonskih potoka-ponornica, u jugoistočnom dijelu Vučjaka i Raduše, nema niti jednog značajnijeg vodotoka. Geološku podlogu najvećeg dijela područja čine saharoidni dolomiti, manje jedri-kredni krečnjaci i vrlo mali dio sjeveroistočnog dijela pješčari i glinci. Na ovako jednoličnoj matičnoj podlozi je i pedološka slika vrlo jednolična. Najzastupljenije su crnice (kalkomelanosoli) i smeđa zemljišta (kalkokambisoli). Znatno manje su zastupljena duboka smeđe-krečnjačka i ilimerizovana (luvisoli) i najmanje duboka kiselo-smeđa zemljišta na verfenskim pješčarima i glincima.

Prema klasifikaciji tipova klime u BiH (R. Milosavljević, 1977 god.) na ovom području vlada planinski tip klime, koji karakteriziraju svježja i kraća ljeta, a duge, hladne i vrlo snježne zime.

Godišnja i dnevna kolebanja temperature zraka nisu velika. Srednja godišnja temperatura zraka na bazi petnaestogodišnjeg mjerenja je 6,2°C, minimalna temperatura zraka je registrirana u siječnju (-26,8°C), a maksimalna u rujnu (+34,9°C), apsolutne minimalne temperature su u promatranom periodu u svim mjesecima padale ispod nule. Mrazevi su vrlo česti, najčešći su u siječnju, a godišnji prosjek registriranih mrazeva je 155 dana. Prosječna godišnja visina padavina iznosi 1.221 mm, a njihova distribucija po godišnjim dobima malo varira. Maksimum padavina je u prosincu (169 mm), a minimum u srpnju (61 mm). Podaci o klimi područja su registrirani na meteorološkoj stanici Mliništa u periodu 1975-1984 god.

Najveći dio površine pokrivaju mješovite šume jele i smrče, nešto manje mješovite šume jele i smrče sa bukvom i najmanje mješovite šume smrče i borova. Prirodna obnova bijelog bora i smrče je vrlo moćna, posebno u središnjem dijelu područja. Prizemna flora je veoma bogata. Značajno je rasprostranjena majčina dušica, kantarion, kopitnjak, plućnjak, lazarkinja, jaglac i mrazovac. Manje prisutna je borovnica, i grmolike vrste kao malina, medvjede grožđe, lijeska i krušina.

1.4. Miniranost područja

Prema prvim poratnim procjenama, minirana površina «Kupreškog» ŠGP je iznosila 9.321 ha ili 38,6% ukupne površine. Tokom izvođenja taksacionih snimanja, utvrđeno je da su minirane površine manje, posebno na lokalitetima pod šumom.

1.5. Ograničenja sistema gospodarenja

Izvršno Vijeće SRBIH je Rješenjem br. 116/83. od 22.09.1983. godine odjele 130 i 131 GJ. «Malovan-Želivodić» proglasilo šumama i šumskim zemljištima sa posebnom namjenom. U skladu sa navedenim Rješenjem u ovim odjelima je zabranjena paša, sakupljanje listinca i mahovina, korištenje kamena, pijeska, zemlje i ostalih-sekundarnih šumskih proizvoda, te krčenje i vađenje panjeva. Dozvoljena je samo preborna sječa i izvoz obilježenim izvoznim putovima. Zbog zaštite objekata vodo-snabdijevanja Kupresa i susjednih naselja, u odjelima 52, 53, 57, 58, 59 i 62 GJ «Kupres» zabranjene su gole sječe, upotreba vještačkih đubriva i kemijskih preparata (insekticida, fungicida i arboricida). Na navedenim površinama izdanačke šume se mogu prevoditi u više gospodarske oblike samo indirektnom metodom. Pored navedenih, najznačajniji ograničavajući faktor gospodarenja je miniranost šuma i šumskih zemljišta.

2. STANJE POVRŠINA PO KATEGORIJAMA ŠUMA, PO GOSPODARSKIM JEDINICAMA I NA ŠGP

šifra	KATEGORIJA POVRŠINE		GOSPODARSKA JEDINICA – površina ha							ŠGP	
			Gornji Janj	Kupres	Ravašn. Raduša	Malov. Želivod	Ljubuša Vran	Prusač. rijeka	Škrta Nišan	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1000	VISOKE ŠUME SA PRIRODNOM OBNOVOM	Ukupno	776,2	1820,9	5181,6	4432,0	-	864,6	974,6	14049,9	100,0
1100	Šume bukve	Ukupno	102,2	-	10,1	152,7	-	52,2	-	317,2	2,3
1200	Čiste i mješovite šume jele i smrče i mješovite šume bukve i jele sa smrčom.	Ukupno	632,7	1683,7	3045,3	3925,9	-	711,2	916,6	10915,4	77,7
1300	Šume borova.	Ukupno	41,3	137,2	2126,2	353,4	-	-	58,0	2817,3	20,0
3000	ŠUMSKI ZASADI	Ukupno	-	1881,3	254,5	140,6	-	-	-	2276,4	100,0
3200	Šumski zasadi četinarara	Ukupno	-	1881,3	254,5	140,6	-	-	-	2276,4	100,0
4000	IZDANAČKE ŠUME	Ukupno	-	896,1	369,1	495,3	165,7	-	-	1926,2	100,0
4100	Izdanačke šume bukve	Ukupno	-	896,1	369,1	495,3	165,7	-	-	1926,2	100,0
5000	GOLETI ISPOD GORNJE GRANICE PRIVREDNE ŠUME	Ukupno	-	3317,6	902,2	1308,8	1761,4	6,0	-	7296,0	100,0
5100	Šibljac i podesni za pošumljavanje	Ukupno	-	7,1	-	48,3	-	3,9	-	59,3	0,8
5200	Goleti podesne za pošumljavanje	Ukupno	-	3310,5	902,2	1260,5	1761,4	2,1	-	7236,7	99,2
6000	NEPRODUKTIVNE POVRŠINE	Ukupno	100,4	211,8	116,4	495,8	0,8	86,3	47,4	1058,9	100,0
6200	Krš i goleti nepodesne za pošumljavanje.	Ukupno	91,2	156,3	23,2	323,9	-	82,8	46,8	724,2	68,4
6300	Stalne šumske čistine	Ukupno	5,1	11,0	82,7	43,0	-	0,2	-	142,0	13,4
6400	Šumske komunikacije.	Ukupno	4,1	22,0	10,5	36,8	0,8	3,3	0,6	78,1	7,4
6800	Klekovina bora	Ukupno	-	9,0	-	92,1	-	-	-	101,1	9,5
SVEUKUPNO ŠGP «KUPREŠKO»		Ukupno	876,6	8353,2	6827,6	6872,5	1934,7	956,9	1022,0	26843,5	100,0

3. STANJE KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA

Najveća otvorenost šuma i šumskih zemljišta sa 11,3 m/ha je u GJ «Malovan-Želivodić», kao i otvorenost u visokim šumama sa 15,3 m/ha. Najmanja otvorenost je u GJ «Škrta-Nišan» sa samo 1,3 m/ha. Prosječna otvorenost svih šuma i šumskih zemljišta na «Kupreškom» ŠGP je 6,1 m/ha, dok je prosječna otvorenost visokih šuma 8,2 m/ha. Od ukupno 314,6 km kamionskih putova, samo 162,8 km, ili 51,7 % otvara šume i šumska zemljišta, a visoke šume samo 115,4 km, ili 36,7 %. Mala otvorenost u odnosu na relativno veliku kilometražu izgrađenih putova je rezultat visokog učešća goleti (31,4%) u ukupnoj površini područja i raštrkanost šuma, sa velikim međuprostorima privatnih posjeda.

4. OCJENA GOSPODARENJA U PRETHODNOM UREĐAJNOM PERIODU

Zbog prekida planskog gospodarenja šumama od 1990 do 1994 godine, promijenjenih granica šumskogospodarskog područja, velikog učešća miniranih površina i gospodarenja šumama 14 godina po isteku roka važenja prethodne šumskogospodarske osnove, nije moguće objektivno cijiniti uspješnost gospodarenja u prethodnom uređajnom periodu. Svi eventualno pozitivni efekti gospodarenja u periodu 1984-1990 godine, do 1994 godine su ratnom destrukcijom anulirani, a stanje šuma zbog miniranosti i oštećenosti šumske infrastrukture je u odnosu na stanje s početka prethodnog uređajnog perioda neusporedivo. Pozitivno je, što je u periodu 1995-2004 god. izvršenim sječama u visokim šumama sa prirodnom obnovom zahvaćeno 80,16 % od zapreminskog prirasta, pa proističe, da je baza za prirašćivanje u ovoj kategoriji povećavana za 10.330 m³, ili 1,12 m³/ha prosječno godišnje.

Isto tako je pozitivno, što je s obzirom na teško poratno materijalno stanje i ostale okolnosti, u istom periodu pošumljeno 633,5 ha goleti, ili 15,18 m² po posječenom m³ drvne mase, što je i u normalnim predratnim uvjetima gospodarenja rijetko postizano.

5. PLANOVI GOSPODARENJA ŠUMAMA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD

Planovi gospodarenja šumama i šumskim zemljištima za period 01.01.2005. do 31.12.2014 godine, temeljeni su na utvrđenom stanju šuma i šumskih zemljišta na početku uređajnog perioda, postavljenim proizvodnim ciljevima, utvrđenim sistemima gospodarenja i procijenjenim mogućnostima realizacije planova tijekom uređajnog perioda.

Prvi i najvažniji kriterij koji planovi gospodarenja treba da zadovolje, jeste potrajnost gospodarenja šumama. Planovi gospodarenja predstavljaju obvezujuće okvire za realizatora ove osnove. Naime, utvrđeni plan sječa se ne smije prekoračiti, a obim izvršenih šumsko-uzgojnih radova i zaštite šuma mora biti u srazmjeri sa izvršenjem plana sječe. Realizacija ostalih planova gospodarenja, treba da je u srazmjeri sa realizacijom plana sječa, odnosno iskorištavanja šuma i ostalih prihoda iz šuma i sa šumskih zemljišta.

Gospodarenje šumama u periodu 2005-2014 god. će se odvijati po planovima kako slijedi:

- plan sječa /etat/ za ŠGP po gazdinskim klasama, a za gospodarske jedinice i područje općine Kupres po kategorijama šuma,
- plan šumsko-uzgojnih radova za ŠGP po gazdinskim klasama,
- plan zaštite šuma za ŠGP,
- plan iskorištavanja šuma za ŠGP,
- plan korištenja sekundarnih šumskih proizvoda za ŠGP i
- plan izgradnje šumskih kamionskih putova i drugih građevinskih objekata investicionog karaktera.

5.1. CILJEVI GOSPODARENJA ŠUMAMA

Da bi šume kao opće dobro održale opći značaj i zadovoljile opće potrebe, utvrđeni su **opći ciljevi** gospodarenja, a za njihovo postizanje, utvrđeni su **tehnički ciljevi**. Za sve šume i šumska zemljišta u FBiH, opći ciljevi gospodarenja proističu iz naučno uspostavljenih i ozakonjenih principa kontinuiteta gospodarenja. To znači, trajno-ujednačeno podmirivanje potreba društva produktima i funkcijama šume. Opći ciljevi se ogledaju u slijedećem:

- formiranje (preoblikovanje) sastava i strukture vrsta drveća u šume iz kojih će se dobivati trajno ujednačeni prinosi, kako po količini, tako po kvalitetu,
- formiranje i održavanje šuma koje uz visoke prinose, trajno zadovoljavaju potrebe društva-tržišta u pogledu vrsta drveća i asortimana glavnih šumskih proizvoda,
- očuvanje i unaprjeđenje općekorisnih funkcija i biodiverziteta šuma,
- uz poštivanje postavljenih ciljeva, primjenom najprikladnijih sistema gospodarenja, poboljšanje produktivnost rada u šumi i
- primjenom suvremenih tehnoloških rješenja i sredstava rada, postizanje što boljih financijskih efekata u gospodarenju šumama.

Kako bogatstva šume ne predstavljaju samo ekonomski važne vrste drveća, nego i sva ostala šumska flora i fauna, to ni vrste izbora ne eliminiraju ostale vrste drveća, samo ograničavaju njihovo učešće, jer ove svojim prisustvom u šumi, omogućuju pored biljne i životinjsku raznolikost, čime obogaćuju ukupnu biološku raznolikost šume. Važnost biološke raznolikosti je dosegla globalne razmjere, o čemu je i svjetski samit u Rio De Jeneiru u okviru Akcionog programa UN (Agenda 21) donio konvenciju o biološkoj raznolikosti (Convencion on Biological Diversity), kojom determiniše sve vrste koje čine biodiverzitet, odnosno sve izvore biološke raznolikosti živih organizama, među kojima i šume kao jednog od najvažnijih prirodnih kompleksa, te obaveza kojih smo se dužni pridržavati gospodareći šumama. Stoga u svim planovima gospodarenja, prirodnost šuma mora imati pozitivan tretman i maksimalnu zaštitu. Sistem gospodarenja šumama podrazumijeva skup bioloških, tehničkih, uređivačkih i ekonomskih mjera i aktivnosti koje primjenjujemo u procesu gospodarenja šumama, s ciljem trajnog ostvarivanja što većeg i kvalitetnijeg prinosa, uz trajno očuvanje i poboljšanje opće korisnih funkcija šume. Sisteme gospodarenja šumama karakteriziraju načini izvođenja sječa, to jest, oblik, veličina, prostorni i vremenski raspored sjecišta koje se primjenjuju pri iskorištavanju, obnavljanju i njezi šuma. Na temelju prirodnih karakteristika i stanja šumskih resursa, dosadašnjih naučnih istraživanja i stručnih iskustava u oblasti gospodarenja šuma, predviđeno je da se na ŠGP «Kupreško» koriste isključivo preborni i skupinasto-preborni sistem a nikako sistem čistih sječa na velikim površinama.

5.2. PODACI O ZALIHAMA, PRIRASTU (ZA LIŠĆARE I ČETINARE) (skrojiti podate u tablici – iz ŠGO)

5.3. PLAN SJEČA /ETAT/ ZA Š.G.P. «KUPREŠKO» (za lišćare i četinare)

Obim sječa za naredni uređajni period je utvrđen u skladu sa članom 37-49 važećeg Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova kao i druga naučna i stručna saznanja šumarske nauke i prakse. Utvrđeni proizvodni ciljevi i sistemi gospodarenja, dosljedna realizacija plana sječe i drugih planova gospodarenja, očuvanje i unošenje vrsta drveća koje ne predstavljaju vrste izbora, a činile su, ili čine prirodnog člana šumske flore, predstavljaju skup obvezujućih biotehničkih

mjera, koje realizator ove osnove tijekom uređajnog perioda treba realizirati. Postizanje postavljenih proizvodnih ciljeva i izvršenje zadatih biotehničkih mjera u operativnom planiranju gospodarenja šumama, će rezultirati i željenom prirodnom raznolikošću i cjelovitošću ekološko-socijalnih funkcija šume.

5.4. PLAN PROIZVODNJE ŠUMSKIH DRVNIH SORTIMENATA PO KATEGORIJAMA ŠUMA ZA ŠGP

SORTIMENT	ČETINARI m ³			LIŠĆARI m ³			UKUPNO m ³		
	za 10 god.	god.	%	za 10 god.	god.	%	za 10 god.	god.	%
Trupci F i L	1.163	116	0,3	721	72	0,8	1.884	188	0,5
„ R-I	56.106	5.611	15,5	1.833	183	2,1	57.939	5.794	12,9
„ R-II	120.024	12.002	33,2	5.447	545	6,3	125.471	12.547	28,0
„ R-III	35.004	3.500	9,8	8.983	898	10,4	43.987	4.399	9,8
Trupci	212.297	21.229	58,8	16.984	1.698	19,6	229.281	22.928	51,2
Šipovi	1.876	188	0,5	-	-	-	1.876	188	0,4
TT stubovi	11.120	1.112	3,1	-	-	-	11.120	1.112	2,5
Jamsko drvo	28.405	2.840	7,8	-	-	-	28.405	2.840	6,3
Sitno. tehn. d.	2.440	244	0,7	-	-	-	2.440	244	0,5
Ostala oblo.	43.841	4.384	12,1	-	-	-	43.841	4.384	9,8
Ukupno obl.	256.138	25.613	70,9	16.984	1.698	19,6	273.122	27.312	61,0
Celulozno dr.	39.020	3.902	10,8	21.118	2.112	24,4	60.138	6.013	13,4
Ogrijevno	2.751	275	0,8	37.636	3.763	43,5	40.387	4.039	9,0
Prostorno dr	41.771	4.177	11,6	58.754	5.875	67,9	100.525	10.052	22,4
Neto sortim.	297.909	29.790	82,5	75.738	7.573	87,5	373.647	37.364	83,4
Otpadak	63.091	6.309	17,5	10.762	1.077	12,5	73.853	7.386	16,6
Krupno drvo	361.000	36.100	100	86.500	8.650	100	447.500	44.750	100

Privredno društvo koje realizira ovu osnovu ne raspolaže sa sredstvima rada za iskorištavanje šuma, sve poslove te vrste ustupa putem propisanog javnog natječaja trećim licima, dok privredno društvo vrši planiranje-projektiranje, pripremu i stručni nadzor nad izvođenjem radova i prodaju.

5.5. PLAN ŠUMSKO-UZGOJNIH RADOVA

Plan šumsko-uzgojnih radova se temelji na stanju šuma i šumskih zemljišta u doba uređivanja, utvrđenim proizvodnim ciljevima i procijenjenim mogućnostima izdvajanja financijskih sredstava za jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma. U skladu sa odredbama čl. 52. Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova, plan šumsko-uzgojnih radova je razrađen po obimu i strukturi, po gazdinskim klasama i sadrži:

- plan pošumljavanja,
- plan popune-kompletiranja prirodnog podmladka,
- plan popunjavanja šumskih zasada,
- plan njege šumskih zasada,
- plan njege prirodnog podmladka,
- plan pripreme zemljišta za prirodnu obnovu i
- plan potrebnih sredstava i opreme za izvršenje plana šumsko-uzgojnih radova.

Obim planiranih šumsko-uzgojnih radova za «Kupreško» Š.G.P. je prikazan u slijedećoj tabeli

-Pošumljavanje:

GAZDINSKA KLASA		Sadnjom sadnica			Troškovi pošumljavanja	
šifra	površ. ha	Ha	četinara kom	lišćara kom	KM/ha	ukupno
1113	198,5	1,03	2.575	-	2.850	2.935
1204	937,6	1,50	2.650	1.125	2.800	4.200
1205	3.332,2	16,99	40.776	10.194	2.700	45.873
1208	1.393,6	8,50	19.125	2.125	2.700	22.950
1221	983,7	1,48	2.590	1.110	2.650	3.922
1304	2.351,9	31,75	85.725	9.525	2.850	90.488
1000	9.197,5	61,25	153.441	24.079	-	170.368
4104	413,0	33,00	82.500	-	2.650	87.450
4105	842,4	67,00	167.500	-	2.700	180.900
4000	1.255,4	100,00	250.000	-	-	267.350
5240	4.722,0	100,00	175.000	75.000	2.550	255.000
Ukupno	15.174,9	261,25	578.441	99.079	-	692.718

-Popunjavanje šumskih zasada

GAZDINSKA KLASA		Sadnjom sadnica			Troškovi popunjavanja	
šifra	površ. ha	Ha	četinara kom	lišćara kom	KM/ha	ukupno
3211	138,4	13,84	34.000	-	3.000	41.520
5240	100,0	9,16	22.900	-	3.000	27.480
Ukupno	138,4	23,00	56.900	-	3.000	69.000

-Prašenje i okopavanje zasada

GAZDINSKA KLASA		Prašenje i okopavanje		Troškovi KM	
šifra	površ. ha	ha	KM/ha	za 10 god.	godišnje
3211	138,40	75,00	215,00	16.125	1.613
4104	33,00	20,00	200,00	4.000	400
4105	67,00	35,00	200,00	7.000	700
5240	100,00	90,00	180,00	16.200	1.620
ukupno	338,40	220,00	-	43.325	4.333

-Čišćenje šumskih zasada 100 ha x 220 KM/ha . . . . . 22.000 KM

-Priprema površina za prirodnu obnovu paušalna procjena . . . . . 5.000 KM

5.6. PLAN ZAŠTITE ŠUMA

U skladu sa odredbama čl. 55. i 56. Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova, s ciljem očuvanja zdravstvenog stanja i stabilnosti šuma, zaštite od štetočina, bolesti i drugih štetnih faktora, plan zaštite šuma se utvrđuje za šumskogospodarsko područje, a čine ga:

- plan zaštite od insekata i drugih životinja (glodari, ptice i divljač),
- plan zaštite od uzročnika bolesti,
- plan zaštite od požara i
- plan zaštite od drugih štetnih faktora (abiotski, antropogeni i drugi)

5.7. PLAN INVESTICIJA

Obim planirane investicijske izgradnje i financijskih ulaganja je temeljen na utvrđenom stanju šuma u pogledu razvijenosti šumske infrastrukture i procijenjenih potreba investicijskih ulaganja radi realizacije planova gospodarenja šumama i šumskim zemljištima s jedne strane, i sa druge procijenjenim finan-cijskim mogućnostima.

Plan investicija u smislu čl. 20. 25. i 26. Zakona o šumama i čl. 58. Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarske osnove, pored ulaganja u jednostavnu i proširenu biološku reprodukciju šuma, obuhvata i druga investicijska ulaganja, neophodna za realizaciju šumskogospodarske osnove.

REKAPITULACIJA INVESTICIJSKIH ULAGANJA

-izgradnja i održavanje kamionskih putova 2,022.500 KM, prosječno godišnje .	.	202.250 KM
-šumsko-uzgojni radovi	832.043 „ „ „ .	83.204 „
-zaštita šuma	63.370 „ „ „ .	6.337 „
-lovstvo	100.000 „ „ „ .	10.000 „
<u>-ostala investicijska ulaganja . . . . .</u>	<u>2,055.609 „ „ „ .</u>	<u>205.561 „</u>
UKUPNO investicijska ulaganja	5,073.522 KM, prosječno godišnje	507.352 KM

6. EKONOMSKO-FINANCIJSKA ANALIZA

Realnost i ekonomska izvodivost planova gospodarenja šumama i šumskim zemljištima u predstojećem planskom-uređajnom periodu, prezentira se ekonomsko-financijskom analizom. Za realno sagledavanje ekonomske izvodivosti šumskogospodarske osnove analizira se:

- ukupan prihod,
- poslovni rashodi po osnovnim kategorijama,
- investicijska ulaganja,
- izvori financiranja investicijskih ulaganja i
- bilanca poslovanja.

6.1. REKAPITULACIJA PLANA PRIHODA

Vrsta prihoda	Iznos	%
-prihod od prodaje šumskih drvnih proizvoda	2,926.417 KM	90,10
-prihod od sekundarnih šumskih proizvoda	68.750 „	2,12
-prihod od lovne djelatnosti	58.400 „	1,80
<u>-prihod iz ostalih izvora . . . . .</u>	<u>194.350 „</u>	<u>5,98</u>
UKUPNI PRIHOD	3,247.917 KM	100,00

6.2. TROŠKOVI POSLOVANJA (RASHODI)

Prosječni godišnji troškovi planirani su na bazi ostvarenih troškova u 2004 godini, sukladno planiranom obimu proizvodnje i poslovanja, te zakonskim propisima iz oblasti šumarstva. Struktura planiranih troškova-rashoda sintetizirana u 9 grupa rashoda je kako slijedi:

r.br.	V r s t a t r o š k o v a	Iznos KM	%
1.	Bruto plaće i ostala lična primanja stalnih uposlenika	965.400	29,90
2.	Amortizacija osnovnih sredstava	162.727	5,04
3.	Troškovi goriva, maziva, energije, rezervnih dijelova, komunalnih, PTT i ostalih usluga	89.752	2,78
4.	Anuiteti i kamate	-	-
5.	Privremeni i povremeni poslovi i proizvodne usluge	996.990	30,88
6.	Troškovi zajedničkih službi ŠPD-a i druge neproizvodne usluge	444.576	13,77
7.	Ostali troškovi	15.000	0,46
8.	Obavezna izdvajanja za jednostavnu biološku reprodukciju šuma	462.000	14,30
9.	Obavezna izdvajanja za proširenu reprodukciju šuma	92.400	2,87
Ukupno prosječni godišnji rashodi		3,228.853	100,00

6.3. INVESTICIJSKA ULAGANJA

Planirani prosječni godišnji izvori financiranja investicijskih ulaganja u narednom planskom periodu su:

-sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju šuma	. . . . .	. 462.000 KM
-sredstva za proširenu biološku reprodukciju šuma	. . . . .	. 92.400 „
-amortizacija osnovnih sredstava	. . . . .	. 162.727 „
Ukupno izvori	. . . . .	. 717.127 KM
Plan prosječnih godišnjih investicijskih ulaganja iznosi	. . . . .	. 507.352 KM
Višak planiranih investicijskih izvora	. . . . .	. 209.775 KM

6.4. BILANCA POSLOVANJA

Izvodivost šumskogospodarske osnove u ekonomskom pogledu dokazuje izvedena bilanca poslovanja kako slijedi:

-ukupni godišnji prihod	. 3,247.917 KM
-ukupni godišnji troškovi	. 3,228.855 KM
-razlika (dobit)	. 19.052 KM
-porez na dobit 30%	. 5.716 KM
-čista dobit.	. 13.336 KM